

הנודר מן הירק

פרק שביעי נדרים

עין משפט גר מצוה

כב א מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' כ"א:
כב ב מ"י שם הל' כ"ב:
כב ג מ"י פ"ח מהל' מעשרות הל' ו סג עשין קהי:
בה ד מ"י פ"ח מהל' תרומות הל' כ"ב:
א ה מ"י פ"ח מהל' נדרים הל"א סגמ לאוין רמב עוש"ע וי"ד סי' רכ ספי' ה:
ב ו מ"י שם הל' ג עוש"ע שם ספי' ג:
ג ז מ"י שם הל"ג עוש"ע שם ספי' ד:
ד ח מ"י שם הל"ד עוש"ע שם ספי' ו:
ה ט מ"י שם הל"ד עוש"ע שם ספי' ט:
ו י מ"י שם הל"א עוש"ע שם ספי' א:
ז כ מ"י הל"ג עוש"ע שם ספי' ב:
ח ל מ"י שם הל"ג עוש"ע שם ספי' ה:
ט מ מ"י שם הל"ד עוש"ע שם ספי' ו:
י נ מ"י שם הל"ה עוש"ע שם ספי' י:
יא ס ע מ"י שם הל"ז עוש"ע שם ספי' י"א:
יב פ צ מ"י שם הל"א עוש"ע שם ספי' א:

תוספות

בגידולי גידולין. ספק דגלל גופיה: הוי גידולין של תרומה: קבועין לן. רבי מנוטל אפילו דבר שאין זרעו כלל בגידולין חולין: והתנן המבביל גידולין מותרין לאכול אבילות ארעו בלא מעשר ברבר שורעי בלה. כגון חטין אבל דבר שאין זרעו כלל בגידולין חולין מותרים כמו ענב: ה"ג בהה"ט דלא רבו הבה דרבו. פירוש הא דלמר גידולי גידולין אסורין גבי ענב היינו ככל מהל' דרבו גידולי גידולין על השקור אבל הכא דרבו הלך מנטי גידולין לעיקר ונספיקס מנוט בריבוי דרבו גידולין על עיקר מותר קמ"ל ויש לפסד דפירושית דמלחא דרבי מנוט מיירי דרבו גידולין על עיקר:

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין כו' שאני טועם חיות אינו אסור אלא עד שתחשך. דכיון דלמר היום לא משמע אלא עד שיגמר אכילת יום דהיינו עד שתחשך: שם וז. אם נדר בלאח מימי השבוע אסור בכל ימי השבוע ויום שבת עצמו בכלל אסור של שבע שבוע דכי אמרי אינשי שבת זו דעתייהו על ימי החול הבאים ועל יום השבת: חדש זה. אם נדר בלאח מימי החדש אסור בכל החדש ואם חדש להבא שאלו ראש חדש ושלושה ימי החדש מכלל האיסור אלא להבא הוא נמנה ומותר: שנה זו אסור בכל השנה. דהיינו עד ראש חדש תשרי אבל ראש חדש תשרי לעמית לבה ואינו מכלל האיסור: שבעה זה. שני שמייטה זו אסור עד שישלמו ששה שנים של שמייטה ואסור גם כן בשנה השביעית שדינה כלשעבר. והו פירוש משמתינו. ואחרית פירוש שבת זו אסור בכל השבת כגון שעומד ביום השבת ונדר ואמר שבת זו וקמני לאסור בכל השבת הבאה ויום שבת זה שעומד בה עשאו אע"פ שהוא מכלל שבע שבועות והיינו דקמני והשבת לשעבר. חדש זה אסור בכל החדש וראש חדש להבא כגון דקאי בראש חודש וקמני לאסור בכל החדש הבא וביום ראש החדש עצמו שנדר והא פרכינן בראש השנה אסור בשנה הבאה וביום ראש השנה עצמו שדיו כלשכא. שבעה זה אסור בכל השבוע השביעי ושבעה הבאים הוה לן למימר שלא יחסר אלא ביום שבת ושאר שביעית שעומד בהן וכדלמרינן בפ"ק דראש השנה ה"ג: דהמודר הגאה מחזירו לשנה אפילו לא עמד אלא בכ"ט צאלול כיון שהגיע אחד בתשרי עלתה לו שנה אלא פירושא קמ"ל עיקר: **ואם אמר יום אחד שנה אחס וכו' אסור מיום ליום.** כלומר היקף אחד וביום אחד אסור מעת לעת: **גב' לנשחשך** לריך שאלה לחס. אע"ג דמדינא כי אמר היום מותר לנשחשך כדלמרינן במתניתין אפילו הכי מדכונן לריך שאלה: **אמר רב יוסף גיירא היום משום יום**

תרומה. לאין גידולי היתר מעלין את האיסור: בגידולי גידולין קאמר. דהכי קאמר גידולי בכל של תרומה שנטעה ורבו גידוליו על עיקרו דהוה ליה גידולי גידולין: **הינא וכו'.** דגידולי גידולין של תרומה חולין: **אפי' בדבר שאין זרעו וכו'.** כגון בכל גידולי גידולין מותר: **דבר שזרעו לכה.** כגון חיות גידולי גידולין דזהו השני: **תריך רבוא של גידולי גידולין דרבו גידוליו על עיקרו מותר קא משמע לן.** כלומר הא לא אתא לנשמעינן גידולי גידולין של כלל של תרומה ורבו אותן גידולין על עיקרו מותר דהוה השלישי:

הדרן עלך הנודר מן הירק

קונם יין שאני טועם היום. למשמע כל זמן שהוא יום ומו לא: **שבת זו.** והיה עומד בשבת אסור בכל השבת בשבת ימי השבוע: **והשבת שעברה.** כלומר (א) בשבת שהוא עומד בה. ולהכי קרי ליה שעברה לפי שהשבת זה אינו מתחשב אחר ימים הבאים אלא אחר שבת ימים שעברו: **חדש זה.** אמר קונס יין שאני טועם בזה החדש והיה עומד בראותו יום של ר"ח: **אסור בכל החדש.** בכל שלשים יום הבאים: **וראש חדש להבא.** כלומר (ב) ר"ח זה שהוא עומד לתוכו הוא נמנה עם ימים הבאים שהוא ראשון שלהם: **וכן אם היה עומד בראש השנה ואמר קונס יין שאני טועם שנה זו.** אסור בכל השנה ואותו היום של ראש השנה שהוא עומד בו. ולהכי קרי לעמוד לבה לפי שהוא נמנה לימים ולחדשים הנכנסים שהוא אחר זמן ולהכי קאמר לעמוד ולא קאמר להבא: **ואם היה עומד בשבת השמיטה ואמר קונס יין שאני טועם בשבוע השבוע.** (ג) ואותה שנה שביעית שהוא עומד בה נמנית לשבוע שעברה להכי קרי ליה שעברה: **ואם אמר. שאני טועם יום אחד (ד) מעת לעת שאם היה עומד בשבת הנדר בחצי היום אסור למחר עד חצי היום וכן אם אמר שבת אחד בצהרי שבעה שבועות אסור עד יום שמיני לאותו יום שנדר וכן בשנה אחת וכן בשבוע אחת אסור שנה שלימה ושבעה ימים ליום: **גב' לנשחשך.** אע"פ שעבר היום: **לריך שאלה לחס.** דאי אמרת לנשחשך היכרא: **גיירא היום אנו יום אחד.** דאי אמרת לנשחשך (ו) אע"פ שעבר היום הו מותר אהו למימר נמי כי נדר יום אחד ועומד בחצי היום מותר לנשחשך ואיהו לא הו מותר עד מעת לעת הילכך לריך שאלה לחס וכיון דדעי שאלה לחס חס חוקר כיצד נדר ולא יבא לידו חילול נדר: לחי**

ואם תנן המבביל גידולי גידולין בריבוי מותרין. קשה לו הא דבבביל ל"ש דגידולי גידולי דלא טבל בש"ש והוה כמו נמנה: דגידולי גידולין אסורין לאין לטעול בהו דשיעורי' וי"ד טעב דר"ה: **ריב"ש** ר"ה לחבא. בלומר. עין ר"ה דף ע"ג פ"ח ש"י ד"ה להבא:

פירוש הרא"ש

התנן גידולי תרומה (תרומה). משנה היא בפ"ה דתרומות (מ"ד) ע"פ שמעא בפ"ק שבת (דף פ' דילגמא משנה ליה אחי לדי תהלה: הא נמי תנינן: **א' איירי נמי בגידולי גידולין אחי איכא לאקשו'י מאי קמ"ל משנה שלימה שיעו גידולי גידולין מותרין סופא דהך תמני' דגידולי תרומה תרומה היא:** והא תנן המבביל גידולי תרומה בו. וכיון דלפילו גידולי גידולין של טבל אסורים בדבר שאין זרעו כלל על שכן של תרומה דהא דבר שזרעו כלל גידולי תרומה וגידולי טבל חולין: **רביא** דרבו גידוליו על עיקרו דמותר קמ"ל: דהא דלמור גידולי גידולין בלא רבו אכל רבו אפי' גידולין מותרין גידולי היתר מעלין את האיסור: **הדרן עלך הנודר מן הירק**

עד שתחשך. שכן דרך בני אדם כשאומרים היום רואים לומר עד השלמת היום: שבת זו. עומד בלאח השבת ואמר שבת זו אסור בכל השבוע: והשבת שעבר. ואסור נמי ביום השבת כי הוא ככלל שעבר: חדש זה אסור בכל החדש. השבת אחת ושנת החדש ואמר חדש זה אסור עד משלום החדש ור"ח להבא ומומר ב"ה"כ כי הוא נמנה עם החדש הבא וכן פ"י שנה זו אסור נדר בלאח השנה אסור עד משלום השנה ומומר ב"ה"ה כי הוא נמנה עם העתיד לבה ולשון העולם לומר חדש הבא ושנה העתידה לבה: **שבוע זה.** היה עומד בלאח השנה השמיטה ואמר שבעה יום אסור עד משלום השמיטה והשביעית בכלל שמיטה שעברה י"מ שבת זו כגון שעומד ביום השבת ואמר שבת זו אסור בכל השבוע הבאה וגם יום שבת זו שהוא עומד בו דלא תימא כיון שעבר מקלט היום וגם הוא משבת שעברה לא יאסור בו וכן אם עמד ברי"ח ואמר חדש זה אסור בכל החדש נמנה להבא ואסור בו דלא תימא כיון שעבר מקלט היום אין דעמו עליו וכן אם עמד ברי"ה ואמר שנה זו עלי אסור בכל השנה וגם ביום ר"ה וכן אם עמד בשנה דשמיטה ואמר שבעה יום אסור בכל השמיטה הגאה וגם שנת השמיטה שהוא עומד בה ואע"פ שעברה מקלטה וראשון עיקר: **אם אמר יום אחד שבת אחת שנה אחת שבוע אחד אסור מיום ליום.** אם עומד בלאח היום ואמר יום א' אסור עד למחר כעת הולת וכן אם עומד בח' בחדש ואמר חדש עלי אסור עד ח' לחדש הבא וכן בשנה וכן בשמיטה: **גב' לבשתחשך צריך שאלה לחבא.** רבי ירמיה לאו לפרש תמני' קא אתי דתמני' שריא ליה לנשחשך בלא שאלה אלא כפרא דנפשיה קאמר שהתמני וגור גיירא זו להצילו שאלה לנשחשך ורבי יוסף מפרש טעם גיירא שאם תמניו

מוסף רש"י

עד שיהא פסק, דכיון דלמר ליגטא ימירא, בעוד שיהא פסק קאמר (קדושין טז): דמשמע דלמר עד שיהא כל הפסק (לקטון סא). עד פני הפסק. משמע עד שיגיע ומשמע עד שיהא ר' מאיר אומר אסור עד שיגיע. דקאמר לא מעילי אינש נפשיה לספיקא, דכיון דלריכא לספוקי אי משמע עד שיהא או עד שיגיע, ודאי דלריכא ספיקא הרהר בדיעמא בשבת הנדר, דהיינו עד שיגיע (לקטון סא) ומשיגיע אין כאן פני פסק, ואע"פ שכל יום ויום של פסק הוא לחציו, לא דמיאת אינש נפשיה לספיקא שיהא לריך לשאלו איזה הוא, וכי קאמר פני, קמא דכולה קאמר שהוא פני שבטלן (קדושין טז). ר"י ויסא אמר עד שיבא דקבר מעילי אינש נפשיה לספיקא, דלריכא לספוקי שנת עד שיהא קאמר (לקטון סא) כלל את דמו החי פני לחציו ולא ידעי הי יתנה, אפילו אמרין הוי מחלמו פני לסופו (קדושין טז):

